

Tednik

Učiteljski Tovariš.

Glasiló avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 51.

V Ljubljani, 20. grudna 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francišek Ūrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Poziv.

Učitelje in učiteljice, ki so prosili kdaj za učiteljska mesta na Koroškem, a niso dobili tam nobene službe, prosimo nujno, da se zglase pri našem uredništvu ter povedo, kdaj in za katero mesto na Koroškem so prosili. Kdor se odzove temu pozivu, pospeši dosego jako važnega narodnega interesa.

Z dunajskega shoda.

Iz predsednikovega zaključnega govora.

Predsednik Kessler je zaključil zborovanje z besedami: Če pregledamo današnje zborovanje, moremo reči z iskrenim zadovoljstvom, da je njega rezultat jako razveseljav. Zborovanje, kakršno je prvo v Avstriji, sestavljeno iz zastopnikov vseh svobodomiselnih učiteljskih društev monarhije, je enoglasno sklepalo o izboljšanju gmotnega položaja učiteljstva, in gospodje državni poslanci, ki so nas počastili s svojim obiskom in govorili k našim zahtevam v imenu svojih parlamentarnih strank, so se brez izjeme izrekli zanje, da, celo več, oni so se v imenu svojih strank zavezali, da bodo naše zahteve podpirali v parlamentu. Nemška nacionalna zveza in agrarci s poslancem Bendlom, Mladočehi z dr. Stranskim, socialni demokrati s poslanci Pernerstorferjem, Tomáškom in Vanekom, nemški radikaleci s poslancem Malikom, Rutenci s poslancem Spenukom, češki nacionalni socialci s poslancem Lisyjem reprezentujejo lepo večino za naše zahteve, da bi moralo res iti po vražji volji, ako bi se nam ne izpolnile. Nimamo prav nobenega vzroka, da bi nam upadlo upanje, ki so ga zatirali dogodki v nekaterih deželnih zborih. Nismo obupani in brez poguma, zakaj danes smo videli, da nismo brez moči, to pa zlasti z ozirom na dana nam zagotovila. Nas je 50.000 delavnih čebel, ki bomo slejkoprej z vso marljivostjo izpolnovali svojo odgovorno nalogo — toda naj ne ostane neizgovorjena tudi svarilna beseda — znamo pa rabiti tudi želo v obrambo in za napad.

Na katero stran naj vplivajo naše zborovanje in naši sklepi? Na to vprašanje je treba kratkega odgovora. Vplivajo naj na zakonodajalne korporacije, da bodo te končno zadostile splošno kot pravično priznanim željam učiteljstva. Velika naloga teh korporacij ne obstoji samo v tem, da ustvarjajo in sklepajo zakone, temveč, da čujejo tudi nad tem, da se sprejeti zakoni izpolnujejo. Visoka državna zbornica ne more pričakovati, da se izpolnujejo zakoni, ki jih sklene, ako dopusti, da odlikujejo razne dežele

prej sprejete s popolnim preziranjem. Vplivajo naj na visoko vlado, ki ima nalog, da izvede sprejete in z najvišjo sankcijo potrjene zakone. Ako je mogoče, z železno doslednostjo izvajati davčne in vojne zakone, ki razpolagajo z denarjem in s krvjo podložnikov, tedaj mora biti tudi mogoče, da se pridobi brezobzirna veljava onim zakonom, ki so bili ustvarjeni zaradi vzgoje in izobrazbe narodov. Ako je res, da ne sme štediti država v očigled svoje moči, tedaj sme to storiti najmanj tam, kjer je to delala doslej, pri šoli. Država, ki hrani pri šoli, plačuje pri prisilni delavnici.

Naše zborovanje naj vpliva na široke mase ljudstva, da ne sme pozabiti svojih najboljših prijateljev, učiteljev. Več poslancev nas je danes zagotovilo, da nas bodo v boju za naše pravice podpirali proletarci telesnega in proletarci duševnega dela. Mi tudi verujemo na to, da se bo ljudstvo zavzelo za nas.

Naše zborovanje naj vpliva tudi na nas same. Tesno moramo skleniti svoje vrste in se zavzeti mož ob možu, rama ob rami za svoje zahteve. Razveseljujoča podoba edinosti današnjega zborovanja se bo gotovo razširila tako, da predstavlja 50.000 članov svobodomiselnega avstrijskega učiteljstva, ki ga zastopamo danes, zedinjeno in združeno množico, ki jo navdaja ena volja, neupogljiva volja izvedbe svojih zahtev. Dva pregovora vam dajem na pot, in ne uvažujte jih sami, ampak naj jih uvažujejo tudi drugi: „Sila kola lomi“ in „Sila ne pozna pravila“.

Zahvaljam gospode državnozborske in deželnozborske poslance, ker so prišli med nas, zahvaljam govornike iz njihovih vrst, ki so obljubili jasno in nedvoumno podporo našim zahtevam. Najlepšo hvalo vam, tovariši in tovarišice, ki ste prišli s tako velikimi in težkimi žrtvami semkaj. Pozdravite svoja društva in svoje stanovske brate in jih opominjajte k edinosti — edinstvo krepki!

* * *

Pismo ali brzojavno so shod pozdravili in obljubili podporo državni poslanci: L. Erb, E. pl. Stranský, F. Marechl, Eldersch, dr. A. Skedl, H. Beer, dr. Sommer, H. Albrecht, dr. Hofmann pl. Wellenhof, A. Schäfer, V. C. Teltschik, Kasper, Glöckl, V. Stahl, dr. Roller, Luksch, D' Elvert, dr. A. vitez Mühlwerth, Brunner, Sablik, Masaryk, dr. Pacák. — Burno odobravanje je zbudilo obvestilo, da je shod brzojavno pozdravilo bosansko in hercegovo učiteljstvo, želeč mu obilo uspeha in prosee podpore.

* * *

S tem zaključujemo poročilo o tem znamenitem zborovanju. Naša zadeva pride baje v parlamentu na vrsto, ko bo nagodba

pod streho. Takrat, upamo, bodo govorili tudi jugoslovanski poslanci. — Tako smo storili svojo časnikarsko dolžnost, drugi pa naj store, kar je njihova dolžnost!

Zastopnikom učiteljstva.

Zastopniki učiteljstva v okrajnih šolskih svetih na slovenskem Štajerskem ne zaostanite!

Dne 13. septembra t. l. so se zbrali v Gradcu zastopniki učiteljstva v nemških okr. šolskih svetih. Po temeljiti razpravi so se odločili deželnemu šolskemu svetu štajerskemu predložiti te-le sklepe:

1.) Zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu ni le strokovnjak v pedagoških zadevah, ampak tudi zagovornik interesov učiteljstva. Ravnopraven je drugim udom okrajnega šolskega sveta ter se ima prilagoditi le opravljenemu redu kakor drugi udje.

2.) Referati: a) Posel zapisnikarja v okrajnem šolskem svetu naj opravlja v to svrhu najet pisar, ne pa zastopnik učiteljstva; b) Odobrava se, da se obravnava šolskih zamud izročuje strokovnjaku, a želeli je, da to le v presojevanje, ne pa, da se mu s tem poslom nalaga obilo pisarjenja.

C. kr. deželni šolski svet se prosi, da na merodajnem mestu predlaga, naj bi se namestilo pri okr. šolskih svetih potrebno število pisarjev.

3.) Predlogi za nameščanje učit. osoba:

Zastopniku učiteljstva naj se dovoli, da pred posvetovanjem že pregleda akte kompetentov. Pri enaki kvalifikaciji prosilcev naj se ozira na službeno starost. Domači in tuji prosilci so enakopravni.

4.) Uradna tajnost:

Ista velja naj le v osebnih in disciplinarnih zadevah ter glede nadzornikovih poročil. V kompetenčnih zadevah pa se naj uradna tajnost opusti.

5.) Odgovornost zastopnikova napram učiteljstvu:

Zastopnik učiteljstva ima o svojem delovanju svojim volilcem — kolikor mu to dovoli uradna tajnost (glej točko 4.) — poročati.

6.) Zastopnik učiteljstva in učiteljska organizacija:

Zastopnik naj bo ud učit. organizacije dotičnega okraja. Organizirano učiteljstvo (učit. društvo) naj se vselej pred volitvijo posvetuje, koga hoče poslati v okr. šolski svet.

Zastopnik pa se mora vselej in povsod truditi, da se sklepi in želje učiteljske organizacije uvažujejo.

7.) Zastopnik in disciplinarna preiskava:

Dovoljeno naj bo zastopniku pregledati vse dotične akte, da zamore zatožencu dati nasvet, katerih po disciplinarni postavi dovoljenih pravic se more posluževati.

8.) Sodelovanje v obrambnih zadevah:

V okrajih, kjer ima učiteljska organizacija svoj obrambni odsek, naj bo zastopnik — ako ni ud imenovanega odseka — vedno v stiku z njim.

Sklenilo se je, da se navedeni sklepi potom „Verbandovega“ odbora predložijo v obliki spomenice c. kr. deželnemu šolskemu svetu.

Prihodnje leto se ima vršiti enak shod, na katerem imajo zastopniki učiteljstva na podlagi lastnih izkušenj staviti predloge, pospeševajoče šolstvo in stanovske zadeve.

Nadejamo se, da i naši tovariši zastopniki sklenejo in potom južnoštajerske „Zveze“ c. kr. dež. šolsk. svetu v Gradcu predložijo isto, kakor so storili Nemci. Za sestanek naših zastopnikov bi bila najugodnejša prilika meseca prosinca 1908., ko se vrši občni zbor „Zveze“ v Celju.

Dr. Lueger in učiteljstvo.

Kako čuti dr. Lueger, dunajski župan, prototip pristnega krščanskega moža in vzor naših slovenskih klerikalecev — tudi Slomškarjev, za učiteljstvo, nam sijajno dokazuje ta-le slučaj:

V ponedeljek, dne 2. t. m., se je poklonilo dunajskemu županu dr. Luegerju odposlanstvo društva „Bürgerschule“ in mu izročilo peticijo za izboljšanje gmotnih razmer učiteljstva dunajskih meščanskih šol. Župan je rekel, da so meščanski učitelji od zadnje regulacije že itak sijajno plačani.

Odposlanstvo je opozorilo župana, da so v zadnjih letih vsa živila in vse potrebščine poskočile v ceni. Župan pa je odgovoril, da se je podražilo s a m o m e s o, sicer pa ni opaziti nobenega napredovanja draginje.

Ko je župan vprašal, kje naj vzame za izboljšanje denar, mu je odgovorilo odposlanstvo, da je na podlagi računskega

Nadučitelj Mesner.

O pokojnem nadučitelju Mesnerju smo prejeli iz kamniškega okraja še te-le vrstice:

Dne 30. novembra t. l. smo položili v grob starosto kranjskega učiteljstva, Josipa Mesnerja, nadučitelja v Komendi pri Kamniku.

Pokojnik je bil rojen 12. sušca l. 1833. na Dovjem. Prvo službo je nastopil l. 1853. v Polhovem gradu, kjer je ostal tri leta; potem se je preselil na Bohinjsko Belo, kjer je služboval štiri leta, odkoder se je podal v Škocijan pri Turjaku, kjer je vztrajal 15 let, odtod pa je prišel v Komendo, kjer je služboval do svoje smrti, namreč 32 let. Vsega skupaj je torej služboval 54 let in še je upal delati par let, kar mu je pa preprečila neizprosna smrt.

Že lansko leto ga je priklenila huda bolezen na bolniško posteljo, zaradi česar je bil primoran prositi dopusta, ki ga je tudi dobil za šest mesecev. No, letos ob začetku šolskega leta je poizkusil zopet s poukom, toda bolezen, ki ga trdovratno ni hotela popustiti, ga je primorala, da je iznova poprosil za do-

pust, ki so mu ga zopet podelili za dobo šestih mesecev. Koncem novembra t. l. pa je prejel večni dopust, ki pa niti prosil ni zanj. Sedaj uživa mir in počitek!

Pokojnik je bil mož stare šole, toda značajan in ljubezniv tovariš skoziinskozi. Nikdar se ni silil v ospredje, toda klečplazil pa tudi nikjer in nikoli ni. Kot pristen Gorenjec je bil jako gostoljuben do svojih tovarišev in jako se mu je zdelo dobro, ako ga je kdo posetil. V družbi je bil prijeten in zabaven družabnik. Kaj rad je kramljal o lovu, in oko mu je kar iskriilo, kadar je pripovedoval svoje lovske dogodljaje. S svojimi stanovskimi tovariši je živel v lepem miru in blagodejni slogi. Nikoli ni raznašal slabosti drugih, pa tudi v osobnem občevanju ni nikogar razžalil, kakor tudi ne sosedov. Prav zaradi tega je bil močno priljubljen pri vseh tovariših, ki so ga poznali pa tudi pri drugih ljudeh bodisi tega ali onega mišljenja.

Zato se je pa pogreba udeležilo 38 tovarišev in tovarišic, da tako izkažejo zadnjo čast ljubeznivemu starosti. Učitelji peveci so mu v zadnji pozdrav zapeli tri žalostinke: pred hišo, v cerkvi in ob gomili. Navzočih pa je bilo poleg občinskih odbornikov in polnoštevilne požarne brambe precej ljudi — po-

zaključka dunajskega mesta za l. 1906. prinesel mestni občini v tem letu davek na pivo 4,278.000 K in da je po odštetju večjih izdatkov za učiteljstvo še vedno ostalo občini od tega davka $2\frac{1}{4}$ milijona kron. Ta davek na pivo je bil namreč naložen samo v svrhu izboljšanja plač dunajskega učiteljstva.

Župan je odgovoril, da ne ve nič o tem ter se kratko izjavil: „Dokler sem župan jaz, se za učiteljstvo nič ne zgodi!“ Odposlanstvo je odslovil v vprašanem: „Ali poznate pesem o postopačih?*)“

Eden mu je odgovoril, da ne, nato pa je pripomnil župan: „Pa vam naj jo zapoje ljudski pevec Waldemar!“

Tako ravnanje z učiteljstvom je — brutalno, in takega ravnanja je zmožen samo klerikalec, ki je brez srca in vesti! Na Dunaju je mnogo učiteljev — in tudi pri nas! — ki so slabše plačani kot šolski sluge, a vsi brez izjeme so slabše plačani kot magistratni uradniki. Pa tudi resnična ni Luegerjeva trditev, da se je podražilo samo meso. Vse cene so se dvignile za 25—30 %. To je dokazal sam magistratni ravnatelj dr. Weiskirchner, sedanji predsednik državnega zbora in Luegerjev najintimnejši prijatelj!

Tudi ta slučaj nam dokazuje klerikalno sovraštvo do učiteljstva, dokazuje nam obenem, da je klerikalec dobra tudi laž, kadar neče koristiti, ampak hoče škodovati!

Pevska zveza moravskih učiteljev.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani je poslala predsedništvu „Deželnega slov. učit. društva“ v Ljubljani t. l. pismo:

V Ljubljani, 11. decembra 1907.

Slavno

Deželno slovensko učiteljsko društvo
(v roki predsednika pospoda Juraja Režka)

v Ljubljani.

V nedeljo, dne 29. t. m., priredi v Ljubljani z aranžiranjem „Glasbene Matice“ „Pevska zveza moravskih učiteljev“ koncert. „Pevska zveza moravskih učiteljev“ je idealno lepa zveza 50 zavednih in navdušenih čeških pevcev-učiteljev iz Moravskega, ki so si stavili lepo, a težko nalogo, da z vztrajnostjo in železno energijo pridobe slavo češki pesmi.

*) Pflasterer dunajski postopači, ki ničesar ne delajo, a se vedno pritožujejo o svojem slabem gnotnem položaju. Ured.

sežno žensk — pogrešali pa smo predsednika krajnega šolskega sveta in še mnogo drugih komendskih župljanov moškega spola. Mož, ki je 32 let poučeval in vzgajal komendsko mladino, bi bil pač zaslužil večjega spoštovanja in večje ljubezni. Pa kaj hočemo! Učitelji smo pač preneznatne osebe, da bi se nas bilo vredno spominjati. Saj ga še taki, ki imajo akademiško obrazbo, niti enkrat niso obiskali za njegove bolezn, niti mu niso privoščili par kapljic blagoslovljene vode, ko je ležal na mrtvaškem odru. Če dajejo taki naobraženci tako žalostne zglede, kaj naj potem zahtevamo od nižje izobraženih ljudi?!

Seveda, če bi bilo kje kako cerkveno opravilo, o tedaj bi se ljudstvo kar trlo, a tukaj pa, ko gre za čast in ugled učitelja, tega ni treba!

Pokojni Mesner je ostavil petero otrok: tri moške in dve dekleti, od katerih pa so vsi samostojni in preskrbljeni.

Blagemu pokojniku blag spomin!

Vsako soboto se namreč vozijo k skupnim izkušnjam v Prerovo. Zaveže se pa vsak, da se nauče za te izkušnje pesmi na izust in pri teh skupnih izkušnjah se vadijo nadaljnih fines v prednašanju. Kakor nam pričajo kritike, se proizvajanju teh pevcev vse divi. Koncertovali so že v naslednjih večjih mestih: Praga, Dunaj, Monakovo, Norimberk, Lipsko, Berlin, Draždane. Meseca oktobra letošnjega leta so nastopili na Dunaju že drugič v veliki dvorani glasb. društva. Za letošnje božične praznike so namenjeni koncertovati v Budimpešti, Zagrebu in Ljubljani. Vse nemške kritike so polne hvale. Da pa mora koncertovanje biti res umetniško, se razvidi najbolj iz tega, da vsi nemški listi pojo hvalo in priznanje. Da pa kak nemški list pohvali svojega narodnega nasprotnika, mu mora ta vsekakor imponirati!

Koncert v Ljubljani se vrši 29. decembra letošnjega leta ob 5. uri popoldne v hotelu „Union“.

Podpisani odbor Vas najvljudneje prosi, da bi šli „Glasbeni Matici“ na roko in v Vašem delokrogu razvili agitacijo, da se gg. učitelji, ki bodo ta dan zbrani v Ljubljani, udeleže tega zanimivega koncerta. Prosimo Vas, da bi blagovolili naprositi uredništvo „Učiteljskega Tovariša“, da bi v prihodnjih treh številkah omenil s primernimi noticami ta koncert in da bi se gg. učitelji na učiteljskem zborovanju dne 29. t. m. tudi opozorili. Podrobnosti se bodo naznanile po plakatih in v ljubljanskih dnevnikih.

Že naprej se zahvaljujemo za blagohotno naklonjenost ter beležimo z odličnim spoštovanjem

Za odbor „Glasbene Matice“:

Prof. Anton Štritof,
t. č. predsednik.

Dragotin Šebenik,
t. č. tajnik.

* * *

Mislimo, da najlepše in najlažje opozarjamo slovensko učiteljstvo na to izredno umetniško prireditev s tem, da priobčujemo pismo v celoti. Naše učiteljstvo bo, kolikor je mogoče, v polni meri storilo svojo dolžnost.

Duh časa.

IX.

Veselilo nas je, da je v tem smislu prav dobro govoril v državni zbornici slovenski poslanec dr. K r e k. Ta mož je značilen med jugoslovanskimi klerikalnimi poslanci. Mnogo je delal na socialnem polju na Kranjskem. Zadružne organizacije so večinoma njegovo delo. Mož je nadarjen.

Temeljito je preštudiral socialne razmere drugih držav. S tem se je ugloobil v socialne razmere, tako da kot pristaš S. L. S., simpatizuje s socialnimi demokrati. On ne zavrača socialne demokracije, kot jo zavrača klerikalno časopisje, ne govori o nji zaničljivo, marveč odobruje to, kar je dobrega v stranki, ter priznava njen program s svetovnim naziranjem. Zato pa noče biti imenovan klerikalec, to smatra za žaljenje, kar je javno izpovedal v državni zbornici. Izprevidel je mož, da je klerikalizem gnil, kakršnega smo mi opisali in pokazali v nagoti javnosti. Upamo, da bo s svojim razumom, taktiko in znanostjo vplival na klerikalno politiko, tako da bo njeno časopisje stopilo na drugo pot, in zlasti pa, da bo S. L. S., ki je sedaj še, po delih sodeč, do kosti in mozga klerikalna, stopila res na demokratsko pot, kakor se glasi njen program. Program sam je brez pomena ako se tudi po njem ne ravna in piše. Kaj pomaga lep demokratski program, ako časopisje te stranke sistematiško, neprestano

in z zlobnim namenom blati šolstvo in učiteljstvo, ki sta najbistvenejši del demokratskega in socialnega razvitka in blaginje. Če hoče S. L. S. biti res demokratska in ne klerikalna, naj opusti vbodoče neumno gonjo zoper šolo in učiteljstvo, ker to stoji strogo na predpisanih osnovnih šolskih državnih zakonih, od katerih ne more in tudi ne sme odjenjati niti za las. Le na ta način je mogoče začasno saj ublažiti smrtno sovraštvo med strankami, da bi morda potem prišlo do sprave in edinstva tudi na političkem polju, kar bi bilo jako umestno in lepo za razvitek demokratskega duha in splošnih socialnih razmer. To smo povedali dr. Kreku in ne klerikalizmu.

Pri zadnjih volitvah je vsakdo lahko izprevidel, da je bilo učiteljstvo jako delavno, in smelo trdimo, tudi glavni agitatorični faktor proti klerikalizmu, zato smo tudi opravičeni govoriti in pojasniti svoje stališče zaradi boljše bodočnosti šolskega razvitka, učiteljskega gmotnega stanja in blagra našega naroda. Mi smatramo prav za neumno klerikalno postopanje, ki hoče s silo, terorizmom, krivicami, lažmi in z zlorabo vere podjarmiti vse sloje prebivalstva.

Nekaj časa morda pojde, a tako postopanje je proti prirodni zakonu in proti duhu časa. Vsaka sila rodi protisilo, terorizem, laž in zloraba vere pa sovraštvo, ki s protisilo polagoma premaga vse ovire. Klerikalizem nam svetuje, da naj opustimo gonjo proti njemu in S. L. S., ker s tem škodujemo le sebi in šolstvu. A učiteljstvo ne more in ne sme tega storiti, dokler se bo klerikalizem bojeval v sedanjem duhu, ker ta pot vodi v pogubo.

Mi se čudimo dr. Kreku, ki sodi drugače stvarno, da ima o naprednjakih jako zmedene pojme. V Idriji na shodu je namreč rekel: „Jaz se čudim nekaterim naprednjakom, ki hodijo v cerkev ter tam molijo, živijo zgledno, a so naši stranki nasprotni. Čas bo prišel, da bodo tudi z nami.“ Od kdaj so naprednjaki protiverska stranka? Res je, da je imela stranka v programu ločitev cerkve od države in svobodno šolo. Ali je verska resnica, da mora duhovščino vzdrževati država? Ali ni obče znano, da je naprednjake rodila brezvestna klerikalna gonja, ki sicer lepo uči, a deluje v krivoverskem duhu? Ogromna večina naprednjakov je strogo verskega prepričanja, a je klerikalizmu nasprotna ne radi vere, marveč zaradi zlorabe vere, pohlepnosti po nadvladi in zaradi strahovitega terorizma. Ravno to je vzrok, da je zlasti med inteligenco več verskih indiferentistov, ki so prepričani, da se sicer vera prav lepo uči, a ravno tisti, ki vero uče, rabijo vero v sebične namene. Ti si mislijo, če se res vera tako lahko bagatelizuje, potem ne more biti nič na tem. In nad takimi se naš klerikalizem najbolj izpodtikuje zaradi njihovega vedenja in pisanja, a noče nič vedeti, da jih je on sam odgojil s svojim brezvestnim in krivoverskim postopanjem. Iz tega se prav lahko razvidi, da je v prvi vrsti klerikalizem tista mora, ki razdvaja danes duhove na katoliški podlagi, ki pa bije našim verskim resnicam v obraz. Ako bi mogel dr. Krek kot razsodna oseba vplivati na naš klerikalizem, da bi se v življenju in politiki postavil res na strogo versko stališče, bi kmalu zasijala boljša bodočnost.

Kadar bo popolnoma demokratizovana naša politika, pride na površje svobodni duh časa. Človek lahko dela dobro ali slabo, pravično ali krivično, od svojih del mora dajati vsak zase odgovor. Ko pridemo do te političke morale se bo morala demokratizovati tudi šola z učiteljstvom, kakor smo približno že povedali.

Demokratizovana šola mora biti torej svobodna. Svoboda mora uživati tudi vera, a pod nikakršnim pritiskom, terorizmom,

strankarstvom in sebičnim namenom, kakor to hoče danes doseči naš klerikalizem.

To je edina demokratska prava pot, ne pa kakor zahteva danes naš klerikalizem, trdeč, da je šola hčerka cerkve, zaradi tega ima ona edino pravico nad šolo in šolsko odgojo. Na ta način bi prišla šola z učiteljstvom pod nadoblast cerkve, ki bi v duhu današnjega klerikalizma šolstvo podjarmila tako kakor je še danes na Tirolskem, v Belgiji in na Španskem, kjer je učitelj še hlapec duhovščine, odgoja pa jako površna, strogo v klerikalnem duhu brez obveznega pouka in svetovnega nazarja, kjer se omika in napredek ovira z namenom, da se neumno, nerazsodno in neizobraženo ljudstvo ložje vlada in upogiba klerikalnemu jarmu. Taka šola ne bi bila demokratska, marveč absolutistiška, ker bi imela prvo in zadnjo besedo verska družba in ne narod pod vodstvom demokratske vlade, kakor je bilo že pri nas v konkordatski dobi. Iz tega se razvidi, da si je naš klerikalizem nadel ime „Slovenske Ljudske Stranke“ z demokratskim programom, a deluje in hrepeni še vedno po absolutistiški šoli, kar se ne ujema s programom, zato se pa tudi učiteljstvo ne vjema s politiko te stranke. Ako bi bila S. L. S. prepojena v resnici z demokratskim duhom, bi to tudi pokazala v dejanju. Zastaviti bi morala namreč vse svoje moči, da bi se šolstvo demokratizovalo. A ona ne bo nikdar storila tega, ker je njen program z delovanjem vred le krinka, s katero slepi javno mnenje. Vse socialno delovanje, vse združništvo in vse vpitje za blagor našega kmeta je zgolj pesek v oči, vse zaradi nadvlade nad narodom in nad šolstvom. Zato vidimo, da se je ta stranka poprijela z veliko vnemo splošne volilne pravice za državni zbor, da je na ta način postala popularna ter pridobila simpatije naroda, a pri tem je tudi obstala, ne upa se več iti naprej, dobro vedoč, da je demokratska ideja silno nevaren dvorezen nož, ki bi jo znal prej ali slej vreči ob tla. Opazovali smo silno vpitje zoper privilegirance veleposestva na Kranjskem, kar je bilo jako demokratsko, pravilno in prav, a sedaj so hipoma tihi, dati so pripravljene 53 nemškimi veleposestnikom na večne čase stare pravice v deželni zbornici ter so zadovoljni samo s peto kurijo. Vse vpitje za občno volilno pravico v deželni zbornici in za občine je lepo potihnilo; izgovor, da je vlada temu nasprotna, je piškav, saj je bila nasprotna tudi za državni zbor, a se je morala vdati pritisku. Edini dr. Krek te stranke se ne vjema povsem s tem, a tudi ta se je izjavil, da je boljše nekaj kakor nič.

Iz tega razvidimo, da bo še dosti dela in truda preden pride na vsi črti demokratizem na površje. Učiteljstvo se mora poprijeti nove ideje duha časa ter delovati z vsemi svojimi močmi za demokratizovanje deželnih zborov in občin, ker le potem je upanje, da se demokratizuje tudi šolstvo.

Da bo sijalo šolstvu in učiteljstvu v bodočnosti mileje solnce, bo treba še mnogo dela in truda. „Vsakdo je svoje sreče kovač“, pravi pregovor. Tudi mi si moramo skovati svojo srečo v bodočnosti le sami, opirajoč se na lastno delo in moč. Znano je, da le tisti zna ceniti denar, ki ga je zaslužil z lastnim pridom in s svojimi žuljavimi rokami. Učiteljstvo je tekom 20 let jako dobro, pridno in vztrajno delalo, ponosni smemo biti na svoje delo, ker to je naše lastno delo in sad našega lastnega truda.

Naša izborna organizacija z lepo vzajemnostjo, razna društva, lastna hranilnica, lastna tiskarna, lastni štirje stanovski listi z lastno šolsko literaturo in z lastno „Šolsko Matico“ in vsa druga naša mnogobrojna društva so dela naših žuljavih rok, kar znamo in na kar smemo biti ponosni. S tem, z delom v

šoli in javnosti, smo postali važen faktor našega naroda, zaradi česar nas nasprotniki strme občudujejo.

Zadnje državnozbornske volitve in pisava zlasti klerikalnega časopisja nam dajeta laskavo izpričevalo, da se nas mora tudi vpoštevati. Tudi mi imamo prijatelje in lep del naroda za seboj. Ker pa mi ne delamo z lažjo, zlorabo vere, terorizmom in drugimi nedopustnimi pripomočki kakor naši nasprotniki nismo imeli sedaj še zaželenih uspehov. Prepričani smo pa, da delujemo kot odgojevalci in ne kot tirani, da sejemo plemenito seme v srca mladine in našega naroda; naše delo je odkrito, pošteno, očitno, plemenito in z dobrim namenom, zato smo tudi prepričani, da mora obroditi dobrega sadu. Bodočnost je naša, le delati moramo po tej poti naprej vztrajno, neumorno in opirajoč se na lastno moč. Če si sami ne pomagamo, drugi nam gotovo ne bodo. Le v neumornem delu je naš spas. V prvi vrsti moramo vedno popolnovati svojo organizacijo, zaspance dramiti in jih privabiti v društvo k delu, poprijeti se dela zunaj šole za narod vsak po svoji moči, poslušati in delovati po navsvetih naših voditeljev ter držati se trdno najpopolnejšega demokratskega gesla: Vsi za enega, eden za vse! Po tej poti pridemo do ugleda in spoštovanja pri narodu in nasprotnikih. Ker je pa vsako delo vredno svojega plačila, bomo, s prstom kazoč na svoje uspehe, ponosno lahko zahtevali in ne pa beračili, kakor nam vedno sramotilno meče pred oči naš klerikalizem, tudi kos zasluženega kruha za pošteno in zaslužno delo. Mi smo prvoborilci in pionirji na polju prosvete, zato se ne smemo strašiti nobenega truda, poznati ovir in bati se sovražnih navalov. Duh časa nas je zedinil, v duhu časa smo vedno delovali in z duhom časa moramo korakati pogumno vedno bodočnosti nasproti, ki nam mora prinesiti ob neumornem delu tudi zaslužno plačilo!

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Vsa „Zavezina“ učiteljska društva nujno prosimo, da nam prijavijo imena članov izvoljenih odsekov za izvenšolsko delovanje učiteljstva.

Vodstvo „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Predsednik:

L. Jelenc.

Tajnik:

Drag. Česnik.

Štajersko.

Konjiško učiteljsko društvo zboruje v nedeljo, 5. januarja l. 1908., točno ob pol 11. uri. v Konjicah po sledečem vzporedju:

1.) Zapisnik.

2.) Dopisi in društvene zadeve.

3.) Poročila: a) o Peskovih predlogih — tovariš Jurko; b) o zborovanju „Zvezinega“ upravnega odbora — tov. predsednik; c) o prvem, po učit. društvu prirejenem roditeljskem sestanku v Čadramljah — tov. Kožuh; č) o dunajskem kongresu za varstvo otrok — tov. predsednik.

4.) O škodljivosti alkohola in tobaka. (Vprašanje, prikrojeno za roditeljske sestanke na kmetih.) Podava tov. Kerhlanke.

5.) Volitev odseka za izvenšolsko delovanje.

6.) Predlogi in slučajnosti.

Da se snidemo vsi, želi **Brumen**, predsednik.

Ormoško učiteljsko društvo je zborovalo 7. pr. m. v Ormožu. Predsednik tovariš Rajšp omenja v svojem nagovoru pičlo število zborovalcev ter obljubi v tej zadevi pri prihodnjem glavnem zborovanju odkrito in resno besedo govoriti. Svojo odsotnost sta opravičila tovariš in gospa tovarišica Šijanec (ponk) ter tov. Bezjak (bolezen).

O XIX. glavni skupščini „Zaveze“ je poročal obširno delegat tov. Pintarič. Ker je bil umrl Vek. Strmšek tudi eden najuglednejših, najdelavnejših in najzaneljivejših udov in od-

bornik naše jugoslovanske učiteljske organizacije, se ga je spominjal pri tej priliki tov. Poreka v toplih besedah, nakar vstanejo navzoči vznak sožalja s sedežev ter zakličejo trikratni slava. — O zborovanju zastopnikov vsega avstrijskega učiteljstva na Dunaju je poročal jako zanimivo tov. Rajšp. Ta točka bi bila dobra za naše redne absentiste; zaraditega so nekateri tudi opravičeno zahtevali, da se to poročilo še enkrat ponovi.

„Šola - mučilnica“; podaval tov. Rosina. Zaradi že poznega časa je prišla na vrsto le polovica tega referata, ki se pri prihodnjem glavnem zborovanju nadaljuje. Kratek posnetek tega podavanja: Naše razmerje do otrok v šoli ni vedno pravo. V tem razmerju je nekaj sovražnega, mnogokrat neko bojno razmerje. Naše delovanje v šoli ni prijazno prijateljsko poučevanje, kazanje, varovanje, ampak vedno siljenje in vladanje. Naše občevanje ni isto kakor očetovskega prijatelja, polno dobrote, potrpežljivosti in notranjega razumevanja, ampak tuje, rezervirano, polno razdraženosti, nezaupljivosti in predsodkov.

Kot zaupnik v upravni odbor „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ je bil poleg tov. Rajšpa izvoljen še tov. Porekar. — Društvo čestita vestni društveni tovarišici gđ. Meliti Preskerjevi, ki zapusti zaradi poročitve naš stan. — Navzoči izrečejo željo, da bi bilo glavno zborovanje meseca februarja; določitev dneva pa se prepusti odboru.

Književnost in umetnost.

Popotnik. Letnik XXVIII. Štev. 11. — Prof. Ot. Chlup je napisal dragoceno razpravo „O nra vni vzgoji in nra vnem pouku“, ki jo priobčuje v tej „Popotnikovi“ številki Karel Svoboda. — Janko Bratina referira o knjigi Ellen Keyeve „Šola bodočnosti“. — Miro Šijanec prijavlja nadaljevanje svojega spisa „Triandrus“. — V „Šolsko-higijenskih utrinkih“ govori Ign. Šijanec o nalogi šolske higijene. — Za „Književnim poročilom“, ki navaja novosti na knjižnem trgu, govori „Razgled“ v „Listku“, „Pedagoških paberkih“ in v „Kroniki“ o zanimivostih križem šolskega sveta.

Vabilo na naročbo. Vsi večji in manjši kulturni narodi imajo znano indsko gledališčno igro Sakuntalo prevedeno na svoj jezik, imajo jo Rusi, Poljaki, Čehi in Hrvati; na slovenski jezik sem jo prevedel jaz. Pregledala sta moj prevod dva slovenska pisatelja, eden v Ljubljani in eden na Dunaju in tupatam predugačila moje besedilo.

Slavni jezuit Baumgartner se je v svoji priznani „Zgodovini svetovnega slovstva“ o tej igri izrazil tako-le: „Tako se dviguje Sakuntala od najnežnejše ljubezenske idile do visočin čudovitega heroizma in — po indskem naziranju — do božanstva, v katerem se zedinita slast in bolest ljubezni... Pri nobenem drugem poganskem pesniku ne nahajamo tako globokega in pretresljivega naziranja o dostojanstvu in svetosti zakona, kakor ga blaga Sakuntala stavlja pred oči nekoliko lahkomišelnemu in ponosnemu samodržcu... Čarobnost najlepše in najbogatejše prirode obdaja to cvetočo in eterično deključno podobo, ki končno kot materna slika stopi v neposredno obližje Brahmovo.“

Knjiga bo se tiskala v Mariboru v Cirilovi tiskarni v spomin na dejstvo, da so mene šestošolca Mariborske gimnazije 1863. l. spisi mojega nepozabnega učitelja, Davorina Trstenjaka, privedli do ukrepa, da sem se posvetil orijentalistiki.

Obračam se v prvi vrsti do mladine na srednjih in visokih šolah, ki je tudi v Janežičevi dobi bila glavna podpora slovenskemu leposlovju; obračam pa se tudi do čitalnic in bralnih društev, do učit. društev, ter do vseh omikancev, katerim je v narodnem oziru do tega, da se pokaže tudi drugim narodom, kaj se napiše v slovenskem jeziku. Prevod stane 1 krono in čisti donesek bi bil namenjen dijaški kuhinji v Mariboru.

Naročniki se naj oglasé v teku decembra, da razvidim iz njih števila, jeli morem dati igro v tisk v začetku novega leta ali ne.

Gradec, dne 25. listopada 1907.

Dr. K. Glaser,
Zinzendorfgasse št. 1

Čitanka za meščanske šole. I. del. Sestavil Josip Brinar, ravnatelj meščanske šole v Postojni. Velja vezana 1 K 50 h. Na Dunaju. V cesarski kraljevi zalogi šolskih knjig. 1908. — Oceno objavimo.

Obrtno zakonoznanstvo. Sestavil H. Podkrajšek, c. kr. strokovni učitelj. Cena vezani knjigi 1 K 20 h. Z odlokom c. kr. ministrstva za bogočastje in uk z dne 10. julija l. 1907., števil. 22.142, odobrena učna knjiga. Na Dunaju. Založil Karel Graeser in drugovi. 1907. — Oceno priobčimo.

Govor dr. T. G. Masaryka u debati o provizornom proračunu dne 20. srpnja 1907. u zastupničkoj kući. Cijena 20 para. U Šibeniku. Nakladom „Kremenjaka“. Opozarjamo na ta znameniti govor dr. Masaryka, ki je izšel v hrvaškem prevodu.

Der Ausgleich mit Ungarn. Von Leopold Grafen Auersperg. Wien 1907. Im Selbstverlage des Verfassers. Str. 20.

Der österreichisch-ungarische Ausgleich. Dr. H. Tuma, Landesabgeordneter der slovenischen Marktflecken der Markgrafschaft Görz-Gradisca. Görz 1907. — Str. 29. — Ta dr. Tumova razprava je vredna vse pozornosti.

Politiški pregled.

* **Poslanska zbornica.** Po viharni seji je sprejela zbornica nagodbene predloge za podlago v specialno debato. Za je glasovalo 256 poslancev, proti 140. Proti je glasoval ves „Jugoslovanski klub“, izvzemši Hribarja, ki je glasoval za, Ivčević in Bybař sta se odstranila; proti so glasovali socialni demokratje, češki radikaleci in nemški agrarci iz alpskih dežel. Na to se je takoj pričela podrobna debata.

* **Poslanske dijete.** Poseben odsek izdela izpremembo poslovnika za državni zbor. Obenem se izpremene dijete poslancev v stalno letno plačo 7000 K.

* **Kranjski deželni zbor** ne bo več sklican, ampak ga vlada v kratkem razpusti. Nove volitve bodo koncem februarja.

* **Kongres avtonomnih mest.** Z Dunaja poročajo, da se bo vršil kongres avtonomnih mest v Avstriji. Na tem kongresu se bo razpravljalo o korakih, ki jih treba storiti, da se sanirajo finančne razmere dežel. Zadnji kongres mest je bil leta 1903.

* **Politiške razmere na Koroškem.** Zadnji „Korošec“ piše v članku: „Česa nam je naprej treba?“ med drugim: „Mi smo torej mnenja, da naši „voditelji“ sami ne vedo, kake so narodne razmere med nami in zato je najprej treba, da spregledamo in spoznamo sami svoje neveselo stanje v gospodarskem in narodnem oziru. Počasi sicer, a gotovo se krha in slabi naša narodna in gospodarska moč; če le, to enkrat spoznamo, potem nam rešitev še ne more biti nepozna. Saj imamo še zdravilo za to — namreč odločno delo — za naš napredek pozdrav in roko vsakemu, ki nam hoče pomagati, in pest tistemu, ki nas zavira.“

* **Hrvaški sabor razpuščen.** Iz Zagreba poročajo z dne 12. t. m.: Sabor je bil danes ob 1. uri dopoldne s kraljevim reskriptom razpuščen.

* **Nemški uradniki — in slovenščina.** Nekdaj tako zaničevan slovenski jezik je začel prihajati tudi pri nemških uradnikih v veljavo. Uradniško gospodarsko društvo v Gradcu priredi brezplačen tečaj za pouk slovenščine za nemške uradnike.

* **Nezaupnico tržaškemu škofu Naglu** je izrekel občinski odbor občine Doline pri Trstu, v glavnem zato, ker je Nagel začel gonjo proti „Edinosti“. Ako bo cerkev tako postopala z nami — pravijo občinski možje — smo siljeni Boga moliti brez takih duhovnikov, ker mi zahtevamo duhovnike, ki bodo z nami čutili in bodo naše narodnosti.

* **Boris Sarafov — ustreljen.** Iz Sofije poročajo z dne 12. t. m.: Danes ponoči sta bila ustreljena z revolverjem znana veditelja macedonske gibanja, Boris Sarafov in Garvanov. Sarafov je spremljal Garvanova, ko je odhajal od njega, do vrat. Tu je počil strel. Oba sta padla smrtno ranjena na tla. Morilec se imenuje Panica, ki je zbežal. — Umorjeni Sarafov je bil star 35 let; njegov oče je bil učitelj, ki se je udeleževal narodnih bojev. Umorjen je bil po naročilu makedonske revolucionarne sodnije. Sobrat, sobojevnik mu je vzel življenje.

* **Poljaki na Pruskem.** Pruska vlada je sklenila premeniti protipoljske zakonske predloge o razvlastevanju v tem smislu, da se smejo ti zakoni uporabljati samo proti Poljakom. Konservativcem so bili vladni protipoljski predlogi premalo „patriotični“, ker bi bilo vendar mogoče, da bi se na temelju teh zakonov tudi kakega Nemca lahko eksproprijiralo. Zahtevali so torej, naj se v zakonu jasno in točno izreče, da se smejo eksproprijirati samo Poljaki, Nemci pa nikdar. Vlada je ta „moralni in patrijotični predlog sprejela ter bo v tem smislu premenila svoj načrt. Svojo zahtevo, naj se ji dovoli za odkup poljske zemljiške posesti, je pa skrčila na 275 milijonov.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta je darovala na račun pokroviteljine (2. rok) 50 K. Bog plati!

Pri občnem zboru Slovenskega učiteljskega društva, ki bo dne 29. t. m. ob desetih dopoldne v Narodnem domu v Ljubljani, bo predaval tovariš Anton Pesek iz Narapelj o temi: „Socialno delo učiteljstva“. To predavanje bo nekako dopolnilo njegovega predavanja v Radovljici.

Osrednji odsek za izvenšolsko delovanje učiteljstva ima o božičnih počitnicah v Ljubljani sejo.

Prijateljski večer priredi „Ljubljansko učiteljsko društvo“ v soboto, dne 28. decembra, na čast učiteljem-zborovalcem v restavraciji hotela „Južni kolidvor“ (A. Seidel). Pri „večeru“ bo svirala „Ljubljanska društvena godba. Na svidenje!

V „Učiteljski tiskarni“ se dobi še nekoliko „Ročnih zapisnikov“ za šolsko leto 1907/08 za 75, 100, 125 in 150 učencev; brez kataloga jih ni več v zalogi.

Tovarišu J. Zirovniku v Št. Vidu nad Ljubljano je krajni šol. svet prepovedal imeti v šol. prostorih poučna predavanja za odrasle. Mi vemo, da krajni šol. svet nima te pravice. A dandanes hočejo klerikalci na vsak način kozolce prevračati, pa naj jih; tem prej se jih bodo ljudje najedli. O tej zadevi bomo izpregovorili še par besed ko bo rešena.

Društvo slovenskih profesorjev v Ljubljani ima glavno skupščino v nedeljo, dne 22. t. m., ob 10. uri dopoldne v Narodnem domu. Važna so poročila o slovenskih šolskih knjigah in o zrelostnem izpitu ter resolucija o slovenskem srednjem šolstvu.

Kulturno delo v Idriji. Na idrijski mestni realki so uvedli poučne kurze, ki jih poseča delavsko in drugo ljudstvo v najobilnejšem številu. In sicer predavajo: gosp. ravnatelj dr. Stan. Beuk vsako sredo zvečer od 1/2 9.—1/2 10., predmet: Popis človeškega telesa z zdravstvenimi opazkami; g. prof. M. Pirce vsak četrtek zvečer od 8.—9. ure predmet: Zemljepis Avstro-Ogrske s skioptičnimi slikami; g. prof. B. Baebler vsak petek od 1/2 9.—1/2 10. ure zvečer, predmet: Iz kemije; g. prof. dr. Drag. Lončar vsako nedeljo od 8.—9. ure dopoldne, predmet: Početek in razvoj Avstro-Ogrske; g. prof. Ivo Tejkal vsako nedeljo od 10.—11. ure dopoldne, predmet: Praktične računske vaje; tovariš E. Gangel vsako nedeljo od 11.—12. ure dopoldne, predmet: Šola; razvoj, sedanjost, bodočnost. — Predavanja bodo trajala do Velike noči.

Roditeljski večer je priredila dekliška šola v Idriji dne 15. t. m. Udeležba je bila jako dobra: prostorna telovadnica je bila malone polna. K večeru je prišel tudi g. kr. šol. nadzornik c. kr. rud. svetnik J. Koršič. Roditeljski večer je otvorila šol. voditeljica, gđ. M. Kavčičeva ter pojasnila udeležencem pomen in namen takih sestankov in zahteve § 1. drž. šol. zakona. Rekla je: „Ako hočemo svoje otroke vzgojiti v dobre ljudi in državljanke, moramo vzgojiteljice in starši skupaj delati pri vzgoji bodočnosti, mladine.“ Kako naj starši pomagamo vzgojiteljici, je pa pojasnila učiteljica gđ. Pavla Buhova, ki je v poučnem govoru mnogo lepega in koristnega povedala o vzgoji deklic in o vzgoji v splošnem oziru. Z lepimi besedami nam je pokazala, kako vzgojujmo deklice k resnicoljubnosti, vestnosti, varčnosti, darežljivosti, točnosti, redu in snažnosti. Poudarjala je tudi potrebo snaženja zob. Opominjala je starše, naj zbude v otrocih

že v mladosti ljubezen do dela, ter naj jih nikar ne vzgajajo tako, da bi bili sebični in gizdavi. Laž naj kaznujejo takoj, ko jo zapazijo, sploh pa naj se starši varujejo lagati vpričo otrok, zakaj to daje slab vzgled. Predavateljica je povedala navzočim, naj bodo v hvali in kazni dosledni ter naj rabijo ta vzgojevalna sredstva kolikormogoče malokrat. Starši naj otroke varujejo pred slabo tovaršijo in slabimi knjigami. Predavanje je bilo jako dobro, in videlo se je vsem navzočim, s kako pozornostjo so poslušali razmotrivanja. — Nato je voditeljica prebrala razglas e. kr. okr. glavarstva o izseljevanju in zaključila prvi in menda tudi zadnji rod. večer na tej dekliški šoli. Povedala nam je, da bodo mesto rod. večerov sedaj vsako prvo nedeljo v mesecu posebne ure, ki jih naj starši prav pridno posečajo. Mnogo koristijo tudi take ure, kjer se lahko pomeni vsaka mati o svoji hčerki posebej. Roditeljski večeri pa so velikega pomena zato, ker se na njih govori o vzgoji sploh, da dobe roditelji o nji prave pojme. Gdč. Buhova naj bi poslala svoj referat „Domačemu ognjišču“.

F. M.

Pomaknjenje v višji plačilni razred. Z novim letom se izvrše med kranjskim učiteljstvom tele izpremembe: V prvi razred prestopijo: Terezija Strle, Ivan Smrekar, Fran Trost, Fran Scheschark, Viljem Gebauer, Jakob Dimnik in Slavko Flis; v drugi razred: Frančiška Illeschitz, Karel Simon, Rajko Justin, Fran Gregorač, Fran Bus, Karel Trost, Avgusta Kotnik, Srečko Malenšek, Robert Ziegler in Josip Sedlak; v tretji razred: Anton Germek, Amalija Kobau, Leopold Ferjan, Hedviga Schwickert-Lehmann, Mihael Salberger, Roza Salberger-Merva, Leontina Murgel, Marija Benedek, Alojzij Novak, Marija Gantar, Ivan Žan, Fran Erker, Marija Vider, Anton Lenarčič, Marija Peče, Josip Lapajne, Evgenija Padar, Alojzij Ponikvar, Terezija Bole, Mihael Novak, Gabriela Erker-Jereb, Valentin Mikuš, Ana Božič, Ernestina Zaje, Ana Berce-Kopač in Dragotina Damianovič.

Imenovanje med učiteljstvom na Kranjskem. Imenovani so: za Suhor Kornelija Koncilja; za Dovje Amalija Jegličeva; za Sostro Uršula Mazijeva; za Predoslje nadučitelj Rudolf Zoré; za Vrhniko Amalija Komatarjeva; za Kočevje Ivan Kren; za Banjaloko M. Bajec in za Studeno Bogomir Fegic. Za učitelja v Sori je imenovan J. Pianeky. — Upokojena je učiteljica Amalija Sedlakova. Za nadzornike za nemške šole na Kranjskem sta predlagana g. Belar in g. Perz. — Na šentjakobski dekliški osemrazrednici v Ljubljani dobe prihodnje šol. leto posebno učiteljico ročnih del. — Nadučitelj v Lienfeldu Josip Windisch je zaradi bolezni dobil dopust, na njegovo mesto pa pride Josip Krauland, dosedaj provizorični učitelj v Kočevju. suplirala ga bo absolvirana učiteljska kandidatinja Pavla Lehnerjeva. V Izlake pri Litiji pride za provizorično učiteljico absolvirana učiteljska kandidatinja Vera Tancigova.

Slučaj učitelja in mučenika Germka se je po dolgem cincanju in odkladanju vendar rešil v seji deželnega šolskega sveta kranjskega dne 12. decembra t. l. Tovariša Germka niso mogle hudobije sorškega kaplana ugonobiti. Vse, kar se mu je očitalo, se je izkazalo kot podla laž! Obenem je bil Germek imenovan za šolskega voditelja na trirazrednici v Komendi pri Kamniku. Njegova soproga, gospa Antonija Grmkova, je bila imenovana za učiteljico v Sori, pa se je iz službenih ozirov obenem premestila k šoli v Komendi pri Kamniku. — Več o tej zadevi izpregovorimo o priliki!

Inšpekcijske konference. K našemu članku pod tem naslovom (št. 49.) nam pišejo iz mariborskega okraja: Inšpekcijske konfence v smislu, kakor jih namenja prakticirati g. nadzornik Schmorauzer, v političkem okraju mariborskem ne pomenjajo stvarno pač nič novega, ampak le upoštevanje uvedb prednika g. dr. Bezjaka, z razlilo, da je zadnji recenziral učiteljevo delo in posebne skrivnosti opravil z njim takoj v dotičnem razredu ali v kateri drugi pripravi sobi ali pa zunaj šole — če je bilo to sploh treba — z njemu lastno očetovsko-prijateljsko besedo, bodisi s priznanjem storjene dolžnosti in porabljenosti pridnosti itd., bodisi z opominom ali svarilom, tako da je po končanem nadzorovanju preostajalo govoriti v navadno kratki

skupni konferenci le še o splošnih zadevah, kjer ni bilo treba drugim odstranjevati se v kak sosedni lokal, da bi se tačas razpravljalo s posameznikom. Da hodi obče spoštovan g. nadzornik Schmoranzler isto pot, tega smo res lahko veseli ravno tako kakor njegovega vsakokratnega obiska, ako bi tudi ne prinesel vsekar polno malho pohvale s seboj. Meni vsaj bi bil vsak dan všeč!

Sr.

Učiteljsko mesto v Lehnu pri Ribnici je vnovič razpisano, in sicer iz tega vzroka, ker je krajni šolski svet lehenski želel, naj bi služba bila pristopna kakor ženskim tako moškim učnim osebam. V prvem razpisu velja kompetenca samo za učiteljice. Iz tega pa ne izvira, da bi krajni šolski svet učiteljicam ne bil naklonjen, ravno obratno. Tu je šlo za načelo in ne za osebe. Rok je torej pomaknjen do 15. prosinca 1908.

Javno ljudsko knjižnico je otvorila čitalnica v Novem mestu na Dolenjskem.

Iz Starega trga pri Ložu nam pišejo: Tudi učiteljstvo tukajšnje šole se je pridružilo drugemu za pouk ljudstva vnetemu učiteljstvu ter priredilo v nedeljo dne 17. pret. m. v šolskih prostorih prvi roditeljski sestanek. Ker naše ljudstvo ni še prav nič poučeno o teh sestankih, je razložil tov. nadučitelj J. Zebre navzočim očetom in materam pomen in korist roditeljskih sestankov ter jih vabil, naj bi se jih prav pridno udeleževali. Potem je dal besedo tov. učitelju Antonu Semetu, ki je predaval „O vzgoji otrok v predšolski dobi.“ Navzoči starši so z mirno pazljivostjo in velikim zanimanjem poslušali govornikove nauke, kako naj oče in mati združeno vzgajata otroke, da bodo kdaj dobri ljudje. Po zasluženju je tudi kritikoval slepo materino ljubezen, ki je pogosto vzrok slabi vzgoji. Ne bom na drobno razpravljal o predavanju, ker upam, da bo tovariš predavatelj svoj temeljito izdelani referat priobčil v celotnem obsegu v „Domačem ognjišču“. Navzoči starši, zlasti pa matere, so se predavatelju v presrečnih besedah zahvalili za njegove dobrohotne nasvete in lepe nauke ter prosili, da bi jim prav v kratkem zopet kaj enakega priredili. To priznanje naj bo tov. Semetu zahvala za njegov trud in vzpodbuda še k nadaljnjemu delovanju na započeti poti, namreč po poti k stiku ljudstva z učiteljstvom. Njegov že prirojeni govorniški nastop mu je takoj pridobil srca poslušalcev. Ako učitelj pridobi srca in naklonjenost staršev, je pridobil s tem že mnogo, koristil že veliko šoli in ugledu učiteljstva med ljudstvom.

Litijska šolska mladina priredi dne 26. t. m. šolsko veselico z lepim vzporečom.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da odpošilja božične in novoletne razglednice trgovcem edinole družbina pisarna v Ljubljani. Trgovci dobe razglednice poštne prosto ter znaten popust. Slovenci, sezajte pridno po družbinih razglednicah! — Kdor kupi božične, oziroma novoletne razglednice, naj se spomni tudi narodnega kolka. Vsak imovitejši Slovenec naj prilepi poleg poštne znamke tudi narodni kolek! — Družba sv. Cirila in Metoda naznanja, da je do sedaj prodala računskih ozir. gostilničarskih listkov 45.000 komadov. Prosimo nadaljnjih naročil. Slovenci, zahtevajte po gostilnah in trgovinah računške listke! — Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da se družbine božične in novoletne razglednice prav pridno razpečavajo. V zalogi jih imamo še veliko. Zatorej naj vsakdo, kdor se čuti narodnega, v božičnem in novoletnem času rabi družbine razglednice. Družba bo le na ta način razprodala svojo zalogo in imela potem lep dobiček.

Štiridesetletnico službovanja je obhajal dne 16. t. m. tov. Jurij Adlešič, nadučitelj v Krškem.

Umrl je dne 11. t. m. v Podčetrtku tov. Fran Slemšek, nadučitelj v pokoju. R. i. p! — Nekrolog priobčimo prihodnjič.

Umrla je po dolgi mučni bolezni gospa Uršula Krajnik, rojena Volarič, v Gorici dne 7. t. m., soproga tov. I. Krajnika, nadučitelja na Blanci (že druga soproga). Njene telesne ostanke so dne 10 t. m. pokopali v domačem kraju na Kamnem blizu tam, kjer počiva sloveči Simon Gregorič, čigar pesem „Nazaj v planinski raj!“ je blaga rajnica prepevala. Blag ji spomin! Preostalih naše sožalje!

Roditeljski sestanek se je vršil v ormoški okoliški šoli 24. novembra t. l. O stiku med domom in šolo je govoril nad-

učitelj tov. Rajšp, ki je še navzočim staršem, katerih je bilo nad 30, toplo priporočal roditeljski mesečnik „Domače ognjišče.“ Na željo navzočih se priredi meseca januarja zopet tak sestanek.

Učiteljske izpremembe v ormoškem okraju. Tov. Franc Košir in Ciril Bobič sta imenovana suplentom na Rupči; R. Majcenovičeva je nameščena kot suplentinja pri Veliki Nedelji, Leonida Herzogova pa na ormoški okoliški šoli; I. Hrgova nadomešča obolelo učiteljico gospo Alt pri Tomažu. Službi sta se odpovedali gospodični: Melita Preskarjeva, učiteljica pri Veliki Nedelji, ter Milena Lazarjeva, učiteljica na ormoški okoliški šoli.

K „štrajku“ četrtoletnikov v Mariboru. Iz Maribora poročajo: V ponedeljek, dne 9. t. m., je poklicala „črna deska“ v mariborskem učiteljskem „nepokorne“ gojence zopet k pouku. Dijaki so se odzvali polnoštevilno, pričakujoč z napetostjo nadaljnjih dogodkov. Njihovo radovednost je kmalu nasitil deželni nadzornik, ki je v spremstvu ravnatelja počastil 4. letnik ter vprašal dijake, ali še mislijo dalje „štrajkati“ v slučaju, da ostane Majcen. Kakor je bilo pričakovati, se mu je odgovorilo z „da“, nakar naznani nadzornik, da se četrta letnik spet zaključi na nedoločeni čas. — Radovedni smo, kak sad bo obrodilo to postopanje. Tukaj se jasno vidi, kake razmere vladajo pri našem šolstvu. Rajši naj se poizgubi med svetom truma nadebudnih dijakov, kakor pa da bi se skrivil enemu nesposobnemu učitelju, za katerega hrbtom se skrivajo razni Napotniki in kanoniki Majcnovi, mogoče tudi kak Lueger, le en las na glavi. Pri takih ljudeh se ne vpraša za sposobnost, tem gre le za „mišljenje“. Bolj fanatičen si, več veljaš pri teh maziljenih gospodih. Glejte, napredni učitelji, kako dobro bi se vam godilo, če bi se hoteli le malo klanjati kakemu gospodu župniku ali pa dekanu, v mnogih slučajih pa zadostuje že kaplan. Ne razumem vas torej, da ste si izvolili tako stranko, kjer imate le trpljenje in preganjanje. No, hvala Bogu, vsi vendar niso Majceni! — Da se pa tudi najdejo ljudje pri nas v Mariboru, ki mislijo ravno nasprotno, so nam najlepši dokaz prispevki za te „štrajkujoče“ dijake. V kratkem času, se je nabralo od raznih strani blizo 600 K in vedno še dohajajo nove podpore. V tem slučaju velja pregovor: „Ljudski glas, božji glas“. Kako spoštujejo drugi profesorji našega učenjaka Majcna, lahko spoznamo, če pregledamo rubriko o prispevkih, kjer se lahko med drugim čita: profesor N. N. 10 K. — Da bi se skrivali za dijaki nemški hujskači, kakor so slepili razni Majcnovi prijatelji po časopisih, je popolnoma neresnično. Tukaj ne gre za nacionalne mržnje, ampak edino le za osebo Majcnovo, v katerem slučaju zgine vsaka narodnost. — V slučaju, da se Majcen odstavi, bi pač bilo veliko vredno, če bi se naši poslanci malo pobrigali, da zasede njegovo mesto zopet Slovenec in ne Nемец, kakor si to žele nemški časopisi. — Dalje poročajo iz Maribora: Tukaj priredijo v kratkem Nемец veliko zborovanje, na katerem se bo govorilo o razmerah na mariborskem učiteljskem. Govore po mestu, da je bilo med piškavimi vladnimi darovi, ki so jih dobili slov. duhovniški poslanci za svoje hlapčevanje v nagodbenem vprašanju, tudi imenovanje Majcna profesorjem na mariborskem učiteljskem, katero imenovanje pa se ni objavilo, ker se je pričel štrajk. Zmožni so naši gospodje, kakor so Korošec in Roškar, kaj takega dovoliti in storiti. In ti ljudje hočejo ustanoviti nov „narodni“ list za slovensko razumništvo na Spodnjem Štajerskem!

Občina Zavrč pri Ptujju je enoglasno imenovala za častnega občana tov. nadučitelja Josipa T r o h o. Čestitamo!

Na štirirazrednici v Št. Lovrencu nad Mariborom je razpisana učiteljska služba za slovenske Nемец. Opozarjamo že danes na dopis s Štajerskega „Ponemčevanje ljudskih šol v mariborskem okraju“, ki ga priobčimo v prihodnji številki „Učit. Tov.“

Iz seje c. kr. okr. šol. sveta v Tolminu. Dovoli se dopust eni učiteljici in enemu učitelju zaradi bolezni. — Dva učitelja dobila predplačo in dve učiteljski osebi podporo po 100 K. Zavrne se prošnji dveh učiteljskih kandidatov za službovanje, ker nista bili zadostno podprti. — Imenuje se več učiteljic ročnih del. Stres Frančiška in Sattler Andrej dobita III. petletnico. I. razred moškega staleža je zapolnjen; v II. razredu je prostih še 8 mest. — Pavšič Dragica se pomakne v

I. razred; v drugi pa: Skrt Josipina, Perin Marija in Repič Marija. Sklene se, da se bo prihodnje leto gradilo dve šol. poslopji: v Novakih in Smasteh in da se bo odslej naročevalo vse šol. tiskovine od „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani. Na potovalnih šolah: Selo-Ruti in Hudo južno-Zakojca se zviša postavno na 300 K letnih. Sklene se da bodi 23. december šole prost dan. Kenda Josip se stalno upokoji. Dovolje se razni nakazi. Sprejme se predlog, da je predložene račune za preudarjena in dovoljena hitro ugotavljati. — Skupne šol. potrebščine za ves okraj znašajo približno 160.000 K, katere se pokrije z deželnim prispevkom 28.000 K, davščino na užitnino mesa, vina in piva približno 17000 K, doneskom iz verskega-normalnega fonda 1239 K, ostankom blagajnice približno 15.000 K in 90% doklado na vse izravne davke.

Razgled po šolskem svetu.

— **Višja državna obrtna šola v Ljubljani.** Poslanec Ivan Hribar je dobil na merodajnem mestu zagotovilo, da se ustanovi v Ljubljani višja državna obrtna šola. Ustanovi se tudi železniška delavnica.

— **Slovenska deželna ljudska šola v Št. Jakobu v Rožu zagotovljena.** Leta 1892. se je dotedaj utrakvistična ljudska šola v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem izpremenila v slovensko, ali l. 1900. se je nemčurjem posrečilo, dognati pri deželnem šolskem svetu razdelitev te šole v slovensko in utrakvistično. Občina, ki je v slovenskih rokah, se je pritoževala na vse mogoče instance, a končno je tudi naučno ministrstvo pristalo na razdelitev šole. Nato se je občina pritožila na upravno sodišče, in to je dne 6. t. m. izreklo svojo razsodbo: **Odlök ministrstva se razveljavi.** Paragraf 6. državnega ljudskošolskega zakona ne nudi pravne podlage za ustanovitev šol, ki so razdeljene v sekcije. Moglo se je torej iti samo za sekcije v zmislu novega položaja, po katerem bi se morali ustanoviti dve samostojni šoli pod skupnim vodstvom. Pri tem bi se morali izpolniti vsi predpogoji, ki so vezani na ustanovitev šole. K temu pripada v prvi vrsti komisijonalni pozved o potrebi in s komisijonalnim pozvedom zvezana ustna obravnava z interesi. Ker pa tega ni bilo, se je smatralo pritožbo za utemeljeno in se je odlök ministrstva razveljavil. — **Zmagala je torej slovenska občina šentjakobska.** Čestitamo na tej zmagi v prvi vrsti obema neumornima šentjakobskima prvobojevnikom za slovensko šolo, gosp. župniku Ražunu in g. županu Kobentarju, ki sta vendar dosegla uresničenje zahteve šentjakobskih in vseh koroških Slovencev.

— **Slovenske šole na Muti** ne bodo več oskrbovale šolske sestre. Kakor poroča „Slov. Gosp.“, je odpovedalo vodstvo šolskih sester v Mariboru oskrbovanje slov. pouka v šoli na Muti „zaradi neprilik od strani radikalnega dijaštva“. (Zdi se nam, da je bila ena tistih neprilik opozoritev na slabe učne uspehe v šoli.) Ne obžalujemo tega dejstva; šoli gotovo ne bo v škodo. Čudimo se samo tistemu očitnemu hrepenenju spraviti „Družbo“ v zadrego, dasi č. šolske sestre prav dobro vedo, da žive samo od slovenskih grošev.

— **Šola Leitersberg-Karčovina.** Smrtonosni udarec, ki ga mariborski Nемец kanijo zadati slovenskemu življu v okolici tega mesta z nameravanim ponemčenjem leitersberško-karčovinske šole, je vse rodoljubne Slovence spravil pokonci. Odbor „Slovenskega društva“, ki je pred vsem poklicano, da se postavi v brauter stori potrebne korake, da se odvrne ta velika, slovenskemu narodu preteča nesreča, se je 14. t. m. zbral ter je sklenil naslednjo protestno resolucijo, ki se bo poslala pristojni oblasti: „Slovensko društvo“ v Mariboru z vso odločnostjo protestira proti nepostavnemu sklepu krajnega šolskega sveta Leitersberg-Karčovina, da se šolski pouk popolnoma ponemči, ter izjavlja, da je na tej šoli, katero obiskuje 86½% slovenskih otrok in samo 13½% nemških otrok, status quo, to je ohranitev dvojezičnega nemškega pouka sploh najmanje, kar Slovenci zahtevamo in od česar absolutno ne odstopimo. Vrhutega je odbor sklenil organizirati akcijo za protest, oziroma rekurz, in je naprosil odbornika gosp. odvetnika dr. Radoslava Pipuša, da prevzame sestavek in vložitev tega rekurza. — V krajnem šolskem

svetu se je z vso vnemo boril za pravice slovenskega jezika naš vrli tovariš, ravnatelj M. J. N e r a t , a je bil poražen od ljutih, združenih narodnih nasprotnikov.

— V Ljutomeru so otvorili minulo nedeljo nemški šolski vrtec, ki ga je ustanovil nemški „Schulverein“.

— Spopadi med poljskimi in maloruskimi dijaki povodom imatrikulacije. Na vseučilišču v Levovu je prišlo 14. t. m. pri imatrikulaciji do spopadov med poljskimi in maloruskimi dijaki. Ko so bili popolnoma mirno imatrikulirani slušatelji bogoslovja, je neki maloruski pravnik prečital protest proti obliki, v kateri so storili obljubo maloruski slušatelji. Maloruski dijaki so zapeli nato narodne pesmi in dvignili svoje palice. Zaraditega so jih poljski dijaki izrinili iz dvorane. V spopadu so bili ranjeni štirje poljski in trije maloruski dijaki. Maloruski dijaki so zapustili vseučilišče, prepevaje narodne pesmi. Nato se je imatrikulacija mirno nadaljevala.

Listnica uredništva.

F. M. v G.: Med božičnimi počitnicami pošljite svoj spis našemu uredništvu v „Učiteljsko tiskarno“ v Ljubljano. To veljaj tudi drugim, ki nam menijo kaj sporočiti. — Na Goriško: Danes ni mogoče. Prihodnjič!

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 3768. **Kranjsko.** (190) 1

Na šestrazredni ljudski šoli v Dobropoljah se razpisuje v stalno nameščenje nadučiteljska služba s postavnimi prejemki in vžitkom prostega stanovanja.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 15. prosinca 1908.

Prosilci, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 10. grudna 1907.

Panorama kosmorama

Dvorski trg šte. 3 (pod „Narodno kavarno“).

Od 22. decembra do vštetege 30. decembra 1907: 138 12

Iz Prage po češkosaksonski Švici v Draždane.

VERONIKA KENDA

v Ljubljani na Dunajski cesti šte. 20

priporoča p. n. krajnim šolskim svetom, šolskim vodstvom in učiteljstvu svojo veliko 118 52 16

zalogo pisalnih in risalnih potrebščin.

Dalje imam v zalogi risalni papir raznih vrst v vseh predpisanih velikostih, pisalni in pismeni papir, zavitke različne velikosti, veliko izbiro peres, držal, svinčnikov, gumic, krede, črnila, barvic, ravnil, ter vseh v to stroko spadajočih predmetov.

Glavna zaloga Jos. Petričevih zvezkov.

Postrežba točna in solidna.

Narodna knjigarna

na Jurčičevem trgu šte. 3
v Ljubljani

združena s trgovino s šolskimi, pisalnimi, risalnimi in drugimi v to stroko spadajočimi potrebščinami, se priporoča vsemu zavednemu naprednemu učiteljstvu za dobavljenje vseh

knjig, časopisov ter šolskih in drugih potrebščin.

V popolnjenje svoje zbirke kupujem **raznovrstne starine,**

sosebno iz naše domovine, kakor: izkoptine vseh dob, orožje, knjige, slike, rezbarije, veznine, porcelan, hišno orodje, novce, dragulje itd.

J. Nikolaj Sadnikar v Kamniku.

Starine se lahko pošiljajo na ogled, kar mi ne ugaja, vrnem franko.

**Kaj podeli kavi lepo
barvo in prijeten okus?**

**„Zvezdna“ in „Ciril-Methodova“
kavina primes.**

Kupovalke teh izdelkov dobivajo od Prve jugoslovanske
tovarne za kavine surogate v Ljubljani brezplačno
mesečnik „Slovenska Gospodinja“. (150) 26-5

Gospodom učiteljem in sl. občinstvu z dežele
se priporoča

Kavarna Prešeren
v Ljubljani, na Marijinem trgu.

Na razpolago so vsi slovenski in velika izbira tujih
časopisov.

Za točno postrežbo in dobro pijačo je v vsakem oziru
najbolje skrbljeno.

188 3-1

Karel Polajnar, kavarnar.

Fr. Stupica v Ljubljani

Marije Terezije cesta št. 1 in Valvazorjev trg št. 6
priporoča svojo zalogo najbolj priznanih

**slamoreznic, mlatilnic, vrtil, čistilnic,
strojev za košnjo in obračanje sena.**

Kmetovalci, ki rabijo pumpe in cevi za vodo, vino in gnojnico,
pluge in brane, peči, štedilnike in poljedelsko orodje, so zagotov-
ljeni najboljše postrežbe. Mlekarnam se priporočajo izvrstni pos-
nemalniki in trpežne ročke za prenašanje in prevažanje mleka,
traverze, železniške šine, vedno svež cement, strešna lepenska,
štorja za strope, pločevina, nagrobni križi ter vse ključavničarsko,
kovaško, kleparsko, stavbinsko, zidarsko, tesarsko in mizarsko
orodje vedno v zalogi. (149) 26-5

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig
in igralnih kart

Zvezna trgovina v Celju, Rotovška ulica 2

priporoča kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir; svinčnike, peresa, peresnike,
radirke, kamenčke, tablice, gobice, črnilo itd. — Knjige v vseh velikostih, črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir,
platno, gradl ali polusnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah. — Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo,
župnijske urade, okrajne zastope, užitninske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

== Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank. ==

Temni lak za šolske table. — Strune za gosli, citre, kitare in tamburice. — Štambilje, pečatniki, vignete (Siegelmarken)
za urade in privatnike izvršuje se v najkrajšem času. — Dopisnice, umetne, pokrajinske in s cveticami od najpriprostejše do
najfinejše. — Albumi za slike, dopisnice in poezije. — Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago. — Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.
— Priznано dobro blago. — Solidna in točna postrežba. 140 52-12

Filip Fajdiga

Ljubljana,

Sv. Petra cesta šte. 19

priporoča 136 14-13

častitemu učiteljstvu svojo

veliko zalogo

pohištva v vseh slogih.

Izdeluje tudi po naročilu.

Delo solidno in trpežno.

* * * Cene nizke. * * *

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka
v PRAGI

(20) 26-25

zavaruje v življenskih oddelkih: na slučaj doživetja in smrti,
doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom,
častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti
prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kaveciji itd., in v po-
žarnem oddelku: proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737.339.88
Zavarovalnine	8.090.621.62
Izplačane škode in kapitali l. 1905	4.361.283.89
Rezervne in poroštvene zaloge	34.791.584.99
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška)	2.188.391.24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papir- jih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781.48
Izplačana dividenda členom življenskih od- delkov l. 1905	206.296.40
V vsem pa doslej	1.606.893.21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	3.004.509.80
V 37 letni dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade	87.176.383.75

Vsa pojasnila daje

**Generalni zastop banke „Slavije“
v Ljubljani,**

Gosposke ulice št. 12.

Naš denarni zavod.

(7) 24—23

Geslo: Kar plodonošno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.— $\frac{1}{2}$ 7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 5%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišče in vknjiženih terjatev, predznanba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštinih znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer	11 rokov	à 9 K	— h,	12. rok	4 K	73 h
B	" 18 "	" 17 "	" 6 "	" — "	18. "	3 "	56 "
C	" 24 "	" 23 "	" 4 "	50 "	24. "	4 "	— "
D	" 38 "	" 37 "	" 3 "	— "	38. "	— "	66 "
E	" 46 "	" 45 "	" 2 "	50 "	46. "	1 "	81 "
F	" 60 "	" 59 "	" 2 "	— "	60. "	— "	70 "
G	" 70 "	" 69 "	" 1 "	75 "	70. "	1 "	42 "
H	" 85 "	" 84 "	" 1 "	50 "	85. "	1 "	26 "

**Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega
ulice šte. 17.**

C. in kr. dvorni založnik in papežev dvorni založnik
odlikovani lekarnar

Gabrijel Piccoli v Ljubljani

lekarna „pri angelju“, Dunajska cesta

priporoča sledeče izkušene izdelke:

Želodčna odvajalna tinktura krepča želodec, vzbuja slast ter pospešuje prebavo in odprtje telesa. 1 steklenica 20 h.
— **Železnato vino** krepča malokrvne in nervozne osebe ter bledične in slabotne otroke. Polliterska steklenica 2 K.
— **Salmijakove pastile** olajšujejo hripavost, razkrajajo sliz. 1 škatljica 20 h. — **Malinčev sok**, izboren naraven izdelek. Pomešan z vodo da za zdrave in bolne prijetno, žejo gasi in zdravo pijačo. 1 kg steklenica K 1.50. — **Antirreumon** (cvet proti trganju) je najboljšo sredstvo zoper reumatične boli. Bolni udje odrgnejo se s tem trikrat na dan. 1 steklenica 50 h.

Na razpolago je mnogo zahvalnih pisem. Ceniki se razpošiljajo brezplačno in franko. 170 26—3

Naročila se izvršujejo točno po povzetju.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7

Gospod! Berite novice, ker so za vas važne in koristne!
Razpošiljam po pošttem povzetju
za 12 K 50 vin.

**Krasno, dobro in
moderno opravo**

katera obstoji iz sledečih predmetov:

Fina bela ali barvasta srajca št. . . . ?
Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca.
1 ovrtnik po želji. Krasna kravača.
1 par trpečnih nogavic. Močna brisalka.
Izvestne naramnice. 3 dobre žepne rute.

Vse v škatlji lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj, 14

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovrtniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, trikot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in sport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za mansete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovrtniki, robci.
Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukance za šivanje, pletenje in vezenje. **Gumbi in različne igle.**

Različne podloge in potrebšćine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi vencji.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modreci in potrebšćine za modrece.

Glace-rokavice in rokavice za uniformirane, pletene, letne in zimске rokavice. Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda. Kričače za obleko, glavo in zobe.

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.

Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovrtniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovrtniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi. Pozamentarija, porte in žnore, rezice, krepinice in žnore za tapetnike.

Krepti in flori za žalovanje. Zlate in srebrne rezice, čipke in žnore.

Šerpe
iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

(19) 38

Žirovnikove „Narodne pesmi za šolsko mladino“

(96) 23—21

se dobe edino v

„Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani.

Izvod stane 20 h, s poštnino 3 h več.

ANTON ŠARC Ljubljana Sv. Petra cesta 8

Špecialna trgovina za opreme nevest. Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prti, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd. 119 52 15

Najnovejše modele za perilo radi pokažemo na ogled. Strogo solidno blago. Švicarske vezenine. Nizke stalne cene.

Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica, Kolodvorske ulice št. 8.

Angleško skladišče oblek

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja zaloga in izbira oblek za gospode in dečke, športnih oblek, površnikov, dežnih plaščev in zimskih sukenj.

Obleke in površniki, kakor tudi damski kostumi se izdelujejo po meri in najnovejšem kroju.

Na zahtevanje se pošilja na izbiro tudi brez povzetja.

V zalogi so vedno najmodernejše damske obleke.

Jako nizke cene. O. Bernatovič.

142 52 12

Ustanovljeno 1842.

Električna sila.

Telefon 154.

BRATA EBERL

(8) 52—51 tovarna oljnatih barv, laka in firneža

v Ljubljani, Miklošičeve ulice števil. 6

nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi
njiju priznано najboljši, črni, medli

lak za šolske table.

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14

(poleg stare g. Urbančeve trgovine)

priporoča v veliki izberi

klobuke, cilindre in čepice;

tudi raznovrstno (1) 52—51

moško perilo, kravate itd.

po zmernih cenah.

Za gg. učitelje 10% popusta!

Ustanovljeno leta 1832.

Lak za šolske table

črn in medel,

olje proti prahu

priznано najboljše

prodaja

(16) 50—49

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka
in steklarskega kleja

v Ljubljani.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštnine prosto.